

4.3 Werken & leren in Lelystad

4.3.1 Verleden: DNA van Lelystad

Bij de ontwikkeling van de Flevopolder waren naast een agrarische functie ook een woon- en recreatiefunctie voorzien. Daarbij was ook ruimte voor de ontwikkeling van bedrijventerreinen en industrie.

Lelystad werd in het begin vooral gekenmerkt door een agrarische functie met daarbij de vestiging van toeleverende industrie en industrieën ter verwerking van agrarische producten. Daaraan verwante industrieën zoals machinefabrieken, scheepswerven, bedrijven ter vervaardiging van bouw- en verpakkingsmaterialen streken ook neer in Lelystad. In de functionele stad werden gebieden gescheiden door dubbelbaans stadshoofdwegen. Bedrijven en industrie vestigden zich aan de buitenzijde van het stedelijke gebied, in een gebied omgeven door groen.

Door de ligging aan de baai van de Oostvaardersdijk werd Lelystad beschouwd als mogelijke voorhaven van Amsterdam voor goederenvervoer en watersport.

Verder werd Lelystad ontworpen met een langgerekte centrumzone met drie verdichtingslocaties voor winkelcentra, culturele instellingen, kantoren, een ziekenhuis, een spoorwegstation en scholen voor voortgezet onderwijs. Deze langgerekte centrumzone vormde het bindende element tussen de wijken in Lelystad.

Inspiratie en lessen uit het verleden

Positionering (regionaal niveau):

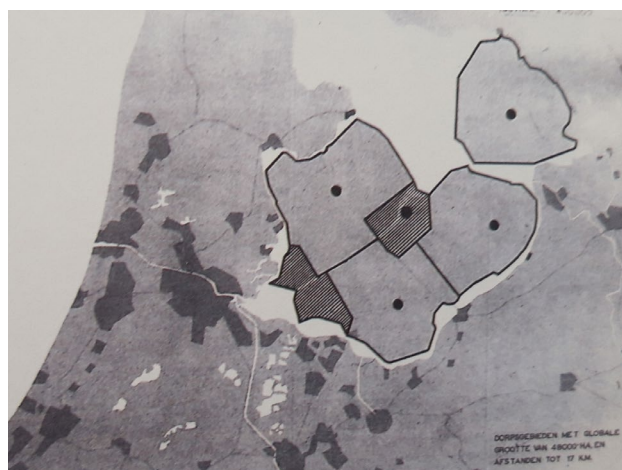
- De Flevopolder was bedoeld voor agrarische productie, wonen en recreatie. Ook was het de bedoeling om er industrie te vestigen.

Identiteit (stedelijk niveau):

- Voorhaven van Amsterdam;
- Bedrijven- en industrieterreinen bewust aan de buitenzijde van het stedelijk gebied geplaatst, omgeven door groen;
- Langgerekte centrumzone met drie verdichtingslocaties voor winkels, onderwijs en andere voorzieningen.

Bedrijventerrein te Lelystad in 1977 en het concentratiepatroon van Wijers van 1961. Bron: J.U. Potuyt via Flevolandsgeheugen en Structuurplan voor Zuidelijke IJsselmeerpolder van de Dienst der Zuiderzeewerken (1960).

4.3.2 Heden: Wat gebeurt er in Lelystad? (werken en leren)

Circa een derde van de Lelystadse werkgelegenheid is in de publieke sector. Deze sector staat onder druk van schaalvergroting en publieke bezuinigingen en zal waarschijnlijk krimpen. Daarnaast zet e-commerce het functioneren van het stadscentrum onder druk: beleving en ontmoeting worden belangrijker.

De kantorenmarkt in Lelystad, voornamelijk in het stadshart gevestigd, groeit al langere tijd niet of nauwelijks. Daarnaast voldoet een deel van de kantoren in Lelystad niet meer aan de wensen van deze tijd: flexibel, in een levendige omgeving en goed multimodaal bereikbaar. De voorraad voor de toekomst staat er kwantitatief al (genoeg m²), maar zal vernieuwd moeten worden naar de eisen van de huidige en toekomstige gebruikers. Hier ligt een transformatie en/of vervangingsopgave.

Regionale specialisering

Pendel naar Lelystad groeit (met name hoger geschoold personeel). Lelystad ontwikkelt zich van forensenstad naar netwerkstad binnen de MRA. Lelystad is economisch onlosmakelijk onderdeel van de MRA met een specifiek profiel. Dit biedt werkgelegenheidskansen op het gebied van o.a. logistiek, innovatieve maakindustrie, secundaire agrofood en toerisme en recreatie.

Recreatie en toerisme zijn een belangrijke economische groeiemarkt. Het aantal binnenlandse en buitenlandse bezoekers neemt landelijk sterk toe. Tevens zijn er veranderingen in het recreatiegedrag en vrijetijdsbesteding, de regionale spreidingsopgave en daarmee de noodzaak tot het creëren van nieuwe bestemmingen.

Positionering en bereikbaarheid

Lelystad heeft een excellente multimodale bereikbaarheid met een seaport, airport, railport en roadport. Ook is er genoeg ruimte voor bedrijvigheid met XXL kavels. De ontwikkelingen Lelystad Airport en Flevokust Haven leiden tot meer werkgelegenheid.

Innovatie

Door de centrale ligging, multimodale ontsluiting en ruimte is Lelystad geschikt als proeftuin op het gebied van energietransitie en circulaire economie. Samenwerkingsverbanden zijn aangegaan met kennisinstituten (o.a. WUR, Windesheim Flevoland, Aeres Hogeschool).

Foto: Ontwikkeling rondom Lelystad Airport. Bron: Gemeente Lelystad (2019).

Belangrijkste trends en ontwikkelingen

- Pendel naar Lelystad groeit (met name hoger geschoold personeel);
- Lelystad specialiseert zich economisch gezien steeds meer binnen de MRA;
- Lelystad profiteert economisch steeds meer van haar excellente multimodale bereikbaarheid per weg, spoor, vaarweg en vliegtuig.
- Recreatie en toerisme zijn een belangrijke economische groeiemarkt;
- Lelystad is geschikt als proeftuin m.b.t. energietransitie en circulaire economie.

4.3.3 Strategie voor de toekomst (werken en leren)

Regionale specialisering

Lelystad wil dat de economie zich specialiseert en een krachtige regionale meerwaarde levert. Lelystad wil een economie die toekomstgericht is. Lelystad richt zich voor de groei van de bedrijvigheid op de sectoren logistiek, toerisme en secundaire agrofood en wil daarin een speler worden op landelijk niveau. Om deze ambitie te bereiken zet Lelystad in op / biedt ruimte voor de duurzame ontwikkelingen van:

- **Lelystad Airport Businesspark (LAB):**
LAB wordt ontwikkeld als centrum voor handel, logistiek en innovatieve maakindustrie. Dit wordt gedaan door ruimte te geven aan productiebedrijven, logistiek en aan de luchthaven gerelateerde commerciële functies zoals kantoren, ontmoetingsplekken en hotels.
- **Flevokust Haven:** ontwikkelt zich als circulair logistiek bedrijventerrein met een multimodale overslaghaven. Met het maximaal benutten van de container op- en overslag en het aantrekken van bedrijven gerelateerd aan overslag, logistiek, productie en distributie wordt Flevokust Haven een belangrijke speler in het Nederlandse/West-Europese netwerk van zeehavens en binnenhavens.
- **Bataviakwartier:** voorzieningencentrum met regionale en (internationale) aantrekkingskracht met werkgelegenheid in leisure.

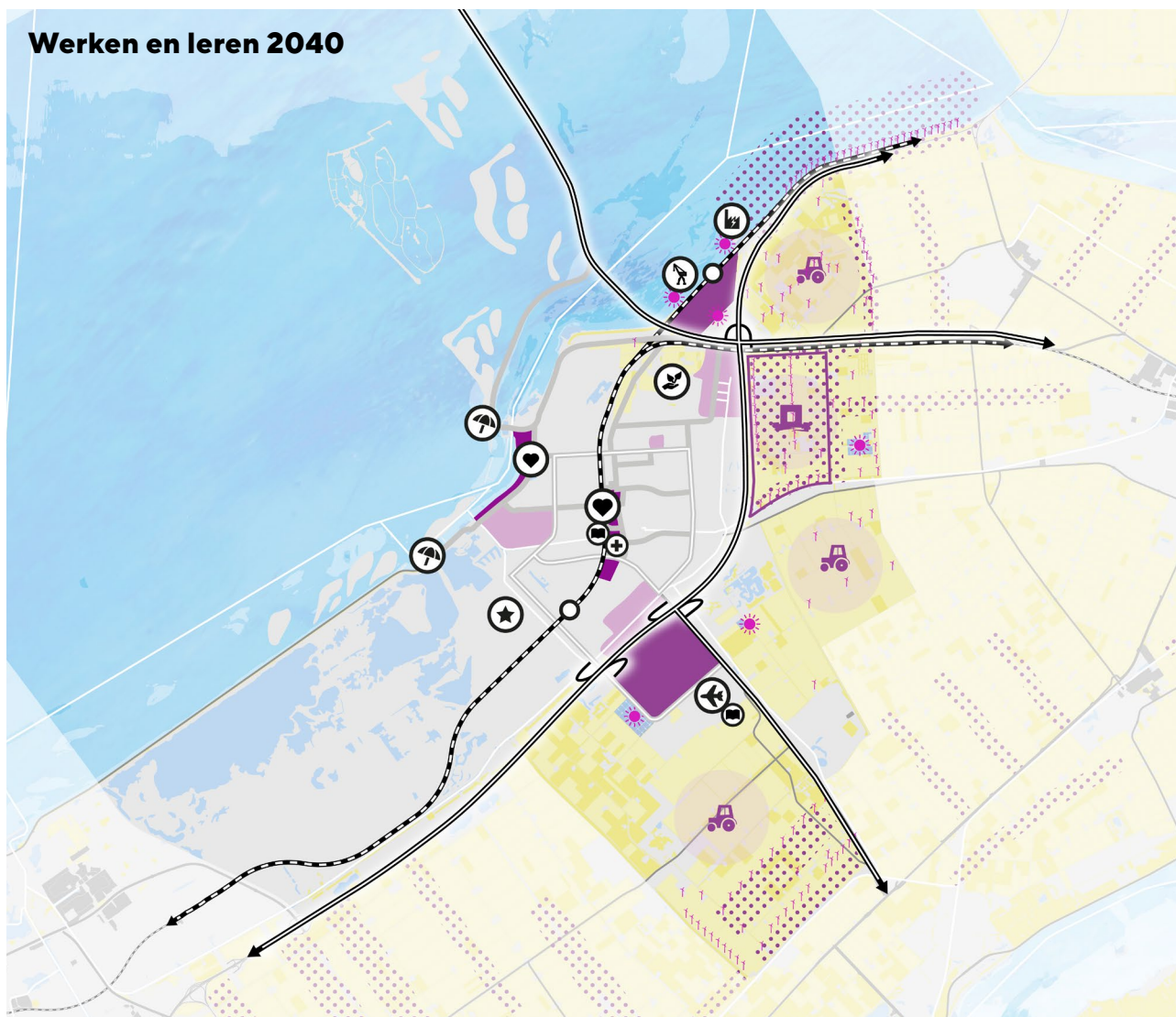
- **Stadshart:** voorzieningencentrum met stedelijke aantrekkingskracht met werkgelegenheid in detailhandel en dienstverlening.

De **vrijetijdseconomie** wordt in Lelystad verder uitgebouwd door het doorontwikkelen van Nationaal Park Nieuw Land, de kustzone (met nieuwe eilanden), het Bataviakwartier en Poort Lelystad.

Bij de mogelijke ontwikkeling van **nieuwe kantoren** focust Lelystad zich op het Stadshart en LAB en gaat Lelystad vraaggericht ontwikkelen. Gemeente Lelystad ondersteunt verder de gefaseerde transitieplannen van kantoren en winkels naar woningen.

De **bestaande bedrijventerreinen** worden geconsolideerd. Op de kleinere bedrijventerreinen (in de woonwijken) is maatwerk mogelijk en worden de mogelijkheden voor functiemenging onderzocht. Dit kan bijvoorbeeld op de kleine bedrijventerreinen in Jol, Kempenaar en Griend. Klimaatadaptatie en natuurinclusiviteit zijn eveneens integrale opgaven voor (bestaande) bedrijventerreinen en industriegebieden. Hier liggen uitdagingen m.b.t. biodiversiteit, hittestress en wateroverlast. Ook bedrijventerreinen moeten straks aardgasvrij zijn.

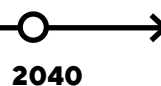
Bij bestemmen van ruimte wordt prioriteit gegeven aan infrastructuur voor duurzame energieproductie en transport.

Kaart: Toekomstbeeld werken en leren in Lelystad 2040 (voor de legenda zie pagina 38)

Hoofdpunten strategie

1. Lelystad zet in op een circulaire economie en technologische innovatie. Lelystad richt zich voor de groei van de bedrijvigheid op de sectoren logistiek, toerisme en secundaire agrofood en wil daarin een speler worden op landelijk niveau;
2. De A6 zone wordt de economische as met de belangrijkste werkgebieden LAB, Lelystad Airport en Flevokust Haven;
3. De vrijetijdseconomie wordt verder uitgebouwd door o.a. ontwikkeling Kustzone
4. Stadshart en Bataviakwartier genereren werkgelegenheid in de detailhandel, horeca en leisure/(water)recreatie;
5. Lelystad gaat de innovatieve duurzame landbouw faciliteren om zo mogelijkheden te bieden voor werkgelegenheid in de secundaire agrofood sector;
6. De Campuszone wordt doorontwikkeld voor o.a. onderwijs – en sportvoorzieningen.

Positionering en bereikbaarheid

De A6 zone wordt de economische as waaraan de belangrijkste werkgebieden zoals LAB, Lelystad Airport en Flevokust Haven liggen.

Lelystad zet zich in voor de ontwikkeling van Lelystad Airport tot een regionale luchthaven. Lelystad Airport heeft de ambitie een schone, veilige, innovatieve en relatief stille luchthaven te zijn. Het beschikt hiertoe over luchtverkeersleiding en een moderne vloot. Toekomstige functies op de luchthaven en omgeving zijn: platformgebonden, luchthavengebonden, luchthavengerelateerde en reguliere bedrijfsfuncties. Lelystad Airport en LAB worden gezamenlijk en complementair als een toplocatie voor bedrijven in de markt gezet.

Innovatie

Om Lelystad als proeftuin op de kaart te zetten, worden bedrijven en kennisinstellingen gestimuleerd om in de praktijk nieuwe energievormen, circulaire economie, logistiek, duurzame luchtvaart, groene technologie en agribusiness te testen. De samenwerking met de WUR (Wageningen University & Research) wordt versterkt.

Lelystad gaat actief ondernemerschap en initiatieven vanuit de maatschappij bij de oprichting van bijvoorbeeld energiecoöperaties en initiatieven om zelfredzaamheid en innovatiekracht te vergroten, ondersteunen.

Gastheerschap

Lelystad investeert in een goed vesti-

gingsklimaat, in het stadshart, in goede voorzieningen en in woonmilieus. Lelystad stimuleert ondernemerschap en initiatieven vanuit de maatschappij, bijvoorbeeld bij het oprichten van energiecoöperaties en overige ondernemende vormen. Zodoende wordt zelfredzaamheid en innovatiekracht vergroot.

Landbouw en secundaire agrofood

Lelystad gaat de innovatieve duurzame landbouw faciliteren om zo mogelijkheden te bieden voor werkgelegenheid in de secundaire agrofood sector (verwerking landbouwproducten tot voedsel).

In de Provinciale Omgevingsvisie is 'Landbouw: meerdere smaken' (diversiteit bedrijfstvorming) benoemd als strategische opgave. Daarbij wil de provincie samen met de agrosector en mede-overheden zorgen voor optimale condities voor de landbouw: een vruchtbare bodem, schoon water, gezond ecosysteem en een goede infrastructuur.

Gemeente Lelystad wil samenwerking en communicatie vergroten ten behoeve van toekomstbestendige en gezonde landbouwbedrijven. Ook wil de gemeente samen met de agrarische sector en andere partners de transformatie richting kringlooplandbouw faciliteren (het zoveel mogelijk denken in kringlopen en hergebruik van reststoffen). Onderwerpen als circulariteit, biodiversiteit (kwaliteit van bodem en water), duurzame energie (zonnevelden) en klimaatadaptatie (waterberging) komen hierin samen.

Onderwijs

Het Lelystadse onderwijs is onderscheidend, contextrijk en aantrekkelijk. Om dit te verwezenlijken moet Lelystad zorgen dat de kwaliteit op orde is. Daarvoor moet Lelystad kwaliteitsverbetering van het onderwijs op alle niveaus garanderen. Daarom investeert Lelystad fors in onderwijs-huisvesting. Deze investeringen maken bij onderwijsconcepten passende huisvesting mogelijk en gaan gepaard met inrichten van nieuwe onderwijsconcepten. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de mogelijkheden van moderne technologie.

In de toekomst zorgt Lelystad ervoor dat onderwijs, ondernemers en overheid intensief samenwerken (onder meer in de triple helix) in de ontwikkeling van onderwijs.

Het onderwijs sluit daarbij goed aan op de praktijk en is contextrijk. Dit geldt voor de gehele onderwijsketen en de scholing van werkzoekenden en werkenden. Ervaringen en kennis van buiten Lelystad worden hierbij ingezet. Bij Lelystad Airport faciliteert Lelystad luchthavengerelateerd onderwijs op locatie.

herontwikkeld. Momenteel krijgt de nieuwe onderwijscampus Porteuum een plek in deelgebied Campus Midden. Deelgebied Campus Zuid is het jongste deel van de Campuszone en begint ten zuiden van de Larserdreef. In dit deel van de Campuszone is nog geen bebouwing gerealiseerd, maar zijn plannen voor clusters van semi-permanente woongebouwen in een groen landschap. Een 'MRA-snel fietsroute' vanaf het stadshart richting Almere zal de structuurdrager worden van de openbare ruimte.

Campuszone

De **Campuszone** wordt doorontwikkeld voor onderwijs – en sportvoorzieningen (VO, MBO en HBO), het ziekenhuis en daaraan gerelateerde zorgvoorzieningen en woongebouwen. De Campuszone is gelegen ten zuiden van het stadshart. Campus betekent in het latijn "open veld". Het is een parkachtig autoluw gebied, met alzijdige gebouwen met een relatief grote maat. Deelgebied Campus Noord bevat naast woon- en kantoorgebouwen het ziekenhuis St. Jansdal, dat momenteel wordt